

Citiți lecția din manual: *Memoriale și muzee ale comunismului în România și în Europa de Est*, notați schița lecției pe caiete și rezolvați fișele de lucru.

Memoriale și muzee ale comunismului în România și în Europa de Est

1. Memoria comunismului în România

- 1990 - prăbușirea regimurilor comuniste din Europa Centrală și de Est a deschis o nouă perspectivă statelor eliberate de sub dominația sovietică, aceste țări descoperind valori democratice care le-au fost suprimate timp de jumătate de secol prin propagandă și opresiune totalitară;
- 1990-prezent - regimul totalitar din România este analizat de istorici, politologi, sociologi, jurnaliști și specialiști din numeroase alte domenii, care publică numeroase lucrări de specialitate, memorialistice, studii și articole, și/sau sunt implicați în realizarea de documentare și filme artistice inspirate din viața cotidiană în perioada comunistă;
- autoritățile române au adoptat o nouă legislație și au înființat memoriale și muzee ale comunismului:
 - a. Legislație anticomunistă: Decretul nr. 1/26 decembrie 1989 (a dizolvat structurile de putere comuniste și a anulat legile cu caracter represiv); Decretul nr. 2/27 decembrie 1989 (a consfințit pluripartidismul și reînființarea partidelor politice); Decretul nr. 118/30 martie 1990 (a acordat drepturi persoanelor persecutate din motive politice și celor deportate); Legea nr. 18/19 februarie 1991 (a reglementat trecerea de la proprietatea socialistă la cea privată asupra terenurilor agricole); Legea nr. 10/8 februarie 2001 (a reglementat imobilele preluate în mod abuziv de statul comunist); Hotărârea Guvernului nr. 1372/18 noiembrie 2009 (înființarea I.I.C.C.M.E.R. - Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc); Legea nr. 247/5 decembrie 2011 (9 martie a fost stabilită ca „Ziua Deținuților Politici Anticomuniști din Perioada 1944-1989”);
 - b. Înlăturarea simbolurilor comuniste (statui, lozinci și panouri cu fragmente din cuvântările lui Nicolae Ceaușescu), redenumirea străzilor cu nume de inspirație sovietică și realizarea de monumente și plăci care comemorează eroii revoluției din decembrie 1989;
 - c. Memoriale și muzee ale comunismului (de stat sau private): au fost înființate în zona închisorilor și în clădirile în care au suferit deținuții politici (Memorialul de la Gherla, Memorialul Victimelor Comunismului și al Rezistenței din Sighetu Marmăției, Memorialul Închisoarea Pitești, monumentul „Calvarul Aiudului” și Memorialul de la Poarta Albă) sau în principalele centre urbane din România (Muzeul Comunismului din București, Muzeul Consumatorului Comunist din Timișoara, Muzeul Memorial al Revoluției din 1989 din Timișoara, Muzeul Copilăriei în Comunism din Iași, Muzeul Amintirilor din Comunism din Brașov, Muzeul Ororilor Comunismului din Sfântu Gheorghe, Muzeul Cărții și Exilului Românesc din Craiova și Muzeul Comunismului din Târgoviște).

2. Memoriale comuniste din Europa de Est

- 1989-prezent - în statele din Europa Centrală și de Est aflate în sfera de influență sovietică au fost deschise numeroase muzee și memoriale ale comunismului:
 - a. Vilnius (Lituania, 1992): Muzeul Victimelor Genocidului, ulterior Muzeul Cuceririlor și al Luptei pentru Libertate, primul muzeu al comunismului apărut după căderea regimului totalitar în Europa;
 - b. Praga (Cehia, 2001): Muzeul Comunismului oferă o perspectivă tematică (Visul, Realitatea și Coșmarul) asupra diferitelor aspecte ale vieții în perioada comunistă din Cehoslovacia;
 - c. Budapesta (Ungaria, 2002): Muzeul Casa Terorii, despre represiunea nazistă și comunistă ungară;
 - d. Berlin (Germania, 2006): Muzeul DDR reconstituie viața de zi cu zi din Germania de Est printr-o expoziție interactivă (Statul și ideologia, Viața publică și Viața într-un bloc turn);
 - e. Gdansk (Polonia, 2014): Muzeul Solidarității păstrează memoria mișcării sindicale *Solidaritatea*, care a contribuit la căderea regimului comunist polonez;
 - f. Tallinn (Estonia, 2018): Memorialul Victimelor Comunismului a fost ridicat pentru comemorarea celor care au suferit și murit în perioada comunistă în Estonia;

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=05naROEQ7l8>

https://www.youtube.com/watch?v=vXPKBAoDg_k

Fișă de lucru: *Memoriale și muzee ale comunismului în România și în Europa de Est*

Citiți cu atenție textul de mai jos, apoi răspundeți cerințelor:

„(...) doi importanți scriitori români, Ana Blandiana și Romulus Rusan, au întemeiat un Memorial al Victimelor Comunismului și al Rezistenței, incluzând un muzeu (în clădirea sumbră a pușcăriei de la Sighetu Marmăției), un Centru Internațional de Studii asupra Comunismului, o Școală de Vară (...), o amplă bancă de date și o colecție de publicații, destinate toate să țină la vedere conștiința publică, cicatricea uriașă pe care anii dictaturii comuniste au lăsat-o pe trupul unei țări și al unui continent. Proiectul a fost asumat de Consiliul Europei, muzeul a devenit una din primele trei instituții de acest fel din Europa (...). E vorba de un spațiu al adevărului (...), al reculegerii și al unei necesare, igienice, profilaxii. E vorba de crime odioase, de un sinistru conglomerat de suferință omenească și de efortul de a-i feri pe cei care au avut norocul de a nu fi contemporani cu mizeria anilor 1950, de funebre ispite ideologice.”

(Andrei Pleșu, *Două chipuri ale memoriei*)

1. Identificați, pe baza textului, personalitățile care au organizat Memorialul de la Sighetu Marmăției.

2. Argumentați, folosind două informații din text, faptul că Memorialul din Sighetu Marmăției joacă un rol esențial în păstrarea memoriei istoriei recente și în educarea tinerelor generații.

ȘCOALA COOL
EDUCAȚIE PRIN CONȚINUT

BIBLIOGRAFIE:

1. Mălăelea, Daniel, Niculescu, Anita-Sabina, Horga, Paula-Coca, Prună, Nicolae, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Akademos Art, București, 2025.
2. Boșcodeală, Felicia Elena, Ciobanu, Loredana, Gîlă, Cristina-Iulia, Șerban, Nicolae, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Booklet, București, 2025.
3. Stoica, Stan (coordonator), Ștefănescu, Alexandru V., Preda, Elena, Becheru, Dragoș, Bilcea, Valentina, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura CD Press, București, 2025.
4. Bălănescu, Flori (coordonator), Anton, Mioara, Muller, Carmen, Mihai, Florin-Răzvan, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Corint Logistic, București, 2025.
5. Ghețău, Gheorghe-Florin (coordonator), Bratu, Alina, Ghețău, Olenca-Georgiana, Radu, Adriana, Szakacs, Roxana-Gabriela, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2025.
6. Dobrinu, Dorin, Soare, Aurel Constantin, Săvuță, Irina Ema, Rados, Maria, Căplescu, Iuliana, Gheorghe, Maria Mariana, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Litera, București, 2025.

